

FRANCESC VICENS VIDAL

Diguem Visca Sant Antoni!

UNA APROXIMACIÓ MUSICAL A LA FESTA

Segona edició revisada i ampliada

EDICIONS DOCUMENTA BALEAR

2020

«Sant Antoni és tradició, és cultura, és sentiment, és festa»

En els darrers anys la festa de Sant Antoni s'ha convertit en una celebració referencial que representa, com cap altra, les maneres de ser i de sentir d'una bona part dels pobles de Mallorca. Els rituals d'aquesta festivitat principal de l'hivern ha donat lloc a mecanismes tant de cohesió social com de representació col·lectiva. És durant la festa que ens mostrem com volem ser. Les gloses, els foguerons, els arguments o el cant grupal esdevenen vies de comunicació per expressar allò que som i allò que no volem ser. La reunió entorn del foc o l'esclat fervorós representa la viva imatge de la comunitat celebrant.

Durant la celebració, el fet sonor hi té un paper fonamental fins al punt de reconèixer que sense música no hi ha festa. I és que la música és present en tots els rituals de Sant Antoni: a l'acapte i al darrer ball, a les gloses del carrer i als foguerons, a l'Argument i a Completes (i més recentment s'ha fet present en els tocs de trucada dels mòbils i a les crides dels campanars). La tonada, incansable durant el transcurs dels dies antonians, du implícits els valors de la festa, per això esdevé una música singular, sense parangó amb cap altra.

És amb música que podem cantar «allò que no es pot dir» la resta de l'any, per això esdevé una activitat no innocent. Per Sant Antoni cantam per fer crítica i denúncia social, també per cele-

brar el sant i brufar-lo. Però l'escenari polític de l'última dècada —marcada pels majors escàndols de corrupció, la mala gestió i la manca de destresa política per arribar a acords de consens— exigeix mecanismes per canalitzar l'estat de crispació del poble.

D'ençà de la primera edició d'aquesta obra, que ara presentam revisada i ampliada, la festa de Sant Antoni ha reforçat la seva dimensió reivindicativa.

I és que des de l'any 2010 el panorama social i polític de l'illa s'ha vist afectat per casos extrems de corrupció, pel decret TIL o l'empresonament de l'expresident Matas o el cunyat del rei, juntament amb altres dirigents; també hem estat testimonis de l'aparició de noves forces polítiques que han dividit les dretes del país i que han donat lloc a episodis greus de vulneració de drets i llibertats com ara el cas Valtonyc o el procés judicial contra tot l'equip de govern de la Generalitat de Catalunya.

Dic això perquè en les darreres edicions de la festa de Sant Antoni, tots aquests casos han estat objecte de gloses als foguerons. Dins aquest ambient de crispació social no és d'estranyar que durant les darreres beneïdes de Son Macià algunes carrosses fessin befa del dictador Franco (i de la seva exhumació) o que algunes gloses denunciassin la negativa de diàleg del govern de Madrid amb el govern de la Generalitat.

Tot plegat fa de Sant Antoni que cada any sigui igual pel fet de repetir els rituals que caracteritzen la celebració, però alhora sigui diferent per les circumstàncies canviants que la personalitzen i la contextualitzen de nou. D'aquí que obreries, patronats i organitzadors, malgrat les circumstàncies de cada temps, reivindicuin l'essència d'una festa que es vol arrelada i es vol sentida, on la dimensió lúdica i social revesteixi els seus actes. I és així.

Sant Antoni avui dia esdevé la celebració de referència d'hivern d'un bon grapat de pobles de Mallorca, que projecta una imatge d'autenticitat lligada a sentiments únics i a l'esclat col·lectiu. Per això l'Ajuntament i l'obreria d'Artà varen triar el lema

«Sant Antoni és tradició, és cultura, és sentiment, és festa» –extensible als pobles que fan de Sant Antoni la celebració de referència– per posar en valor la identitat de fer i ser del poble en un moment de l’any on es representa de manera única i genuïna l’experiència de la comunitat.

Francesc Vicens Vidal

Colònia de Sant Pere, novembre de 2019